

ยโสธรเภสัชสาร โรงพยาบาลยโสธร

Mushroom Poisoning

ฉบับที่ 02/ 2567

พิษวิทยาของเห็ดพิษ

พิษของเห็ดมีส่วนประกอบเป็นกรดอะมิโนซึ่งมีโครงสร้างซับซ้อน **ส่วนใหญ่ไม่ถูกทำลายด้วยความร้อน (heat stable)** พิษของเห็ดบางชนิดมีฤทธิ์อ่อนลงหรือหมดไปเมื่อถูกปรุงสุกด้วยความร้อน (heat labile) เช่น พิษจากเห็ดสมองวัวที่เป็นสาร gyrometrin ซึ่งในบางประเทศมีวิธีการปรุงอาหาร โดยเฉพาะที่ต้องได้รับการ สั่งสอนต่อๆ กันมา อย่างไรก็ตามสำหรับในประเทศไทยนั้น แนะนำให้กินเห็ดป่ากินได้ เมื่อปรุงสุกแล้วเท่านั้น

เห็ดที่มีพิษชนิดรุนแรงที่สำคัญในประเทศไทย ได้แก่ เห็ดที่มีพิษอะมากอกซิน มีชื่อไทยว่า เห็ดระโงกหิน เห็ดระงาก เห็ดไข่ตายซาก (*Amanita verna*, *Amanita virosa*, *Amanita phalloides*) ส่วนใหญ่ผู้ป่วยคิดว่าเห็ดระโงกหินคือเห็ดระโงกขาว (*Amanita princeps*) ที่เป็นเห็ดกินได้ จึงควรเน้น การแยกเห็ดทั้งสองชนิดนี้ ลักษณะที่แตกต่างกันของเห็ดสองชนิดนี้ที่ชัดเจน แต่อย่างไรก็ตามการดูเปลือกหุ้มโคนก้านดอกอาจแยกเห็ดทั้งสองชนิดนี้ไม่ได้เสมอไป

การรักษาเฉพาะในผู้ป่วยที่ได้รับพิษจากเห็ดจำแนกตามประเภทของพิษ

แนวทางการรักษาผู้ป่วยที่ได้รับพิษจากเห็ดที่มี amatoxins ที่มีพิษต่อตับ เช่น เห็ดระโงก เนื่องจากขนาดในการให้ N-acetylcysteine ไม่มีการตกลงชัดเจน แต่ที่ปฏิบัติคือให้ขนาดเดียวกับขนาดที่ใช้รักษาพิษจากยาพาราเซตามอล คือ ขนาดที่ให้ทางหลอดเลือดอาจใช้ 150 มก./กก. หยดทางหลอดเลือดดำภายใน 24 ชั่วโมง หรือ 70 มก./กก. ทุก 4 ชั่วโมงหากให้กิน

ในรายที่มาช้าหรือมีตับอักเสบรุนแรงหากจะพิจารณาให้ loading dose (LD) เช่นเดียวกับการรักษาพิษจากพาราเซตามอล LD 150 mg/kg IV drip in 1 hr ต่อด้วย 50 mg/kg IV drip in 4 hr ต่อด้วย 100 mg/kg IV drip in 16 hr หลังจากนั้น ให้ขนาด 150 mg/kg IV drip in 24 hr อีก 2 วัน)

จากคู่มือเห็ดพิษ กองโรคติดต่อทั่วไป ทางศูนย์พิษวิทยารามาธิบดี คณะแพทยศาสตร์ รพ.รามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล ที่ได้จัดทำข้อเสนอแนะในการดูแลรักษาผู้ป่วยที่รับประทานเห็ดพิษ ฉบับวันที่ 23 มิถุนายน 2566 เพื่อให้สถานบริการสาธารณสุขในพื้นที่ได้ใช้เป็นแนวทางในการดูแลรักษาผู้ป่วย ดังนี้

N-acetylcysteine

- LD 150 mg/kg + D5W or 0.45%NSS IV drip in 1 hr
- ต่อด้วย 50 mg/kg D5W or 0.45%NSS IV drip 4 hr
- ต่อด้วย 150 mg/kg D5W or 0.45%NSS IV drip 24 hr OD

**ข้อมูลจาก คู่มือเห็ดพิษ (Mushroom Poisoning) กองโรคติดต่อทั่วไป กรมควบคุมโรค มิถุนายน 2566 สามารถอ่านฉบับเต็มได้ตาม Link เอกสารอ้างอิงค่ะ

**เภสัชกรและจพ.เภสัชกรรม สามารถตรวจสอบข้อมูลขนาดยา ได้ใน Notify เมื่อบันทึกข้อมูลสั่งยา ACETYLCYSTEINE INJ. ใน HosXp และ เอกสาร One page ที่ห้องยาผู้ป่วยใน ห้องยาผู้ป่วยนอก ค่ะ

**สรุปว่า สามารถให้ N-acetylcysteine ได้ทั้ง 2 แบบ ขึ้นกับดุลยพินิจของแพทย์เจ้าของไข้เป็นหลัก **

